

**Notitie Reikwijdte en Detailniveau
planMER ten behoeve van het
bestemmingsplan Buitengebied**

BügelHajema

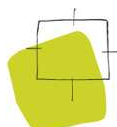
Plek voor ideeën

**Notitie Reikwijdte en Detailniveau
planMER ten behoeve van het
bestemmingsplan Buitengebied**

Inhoud

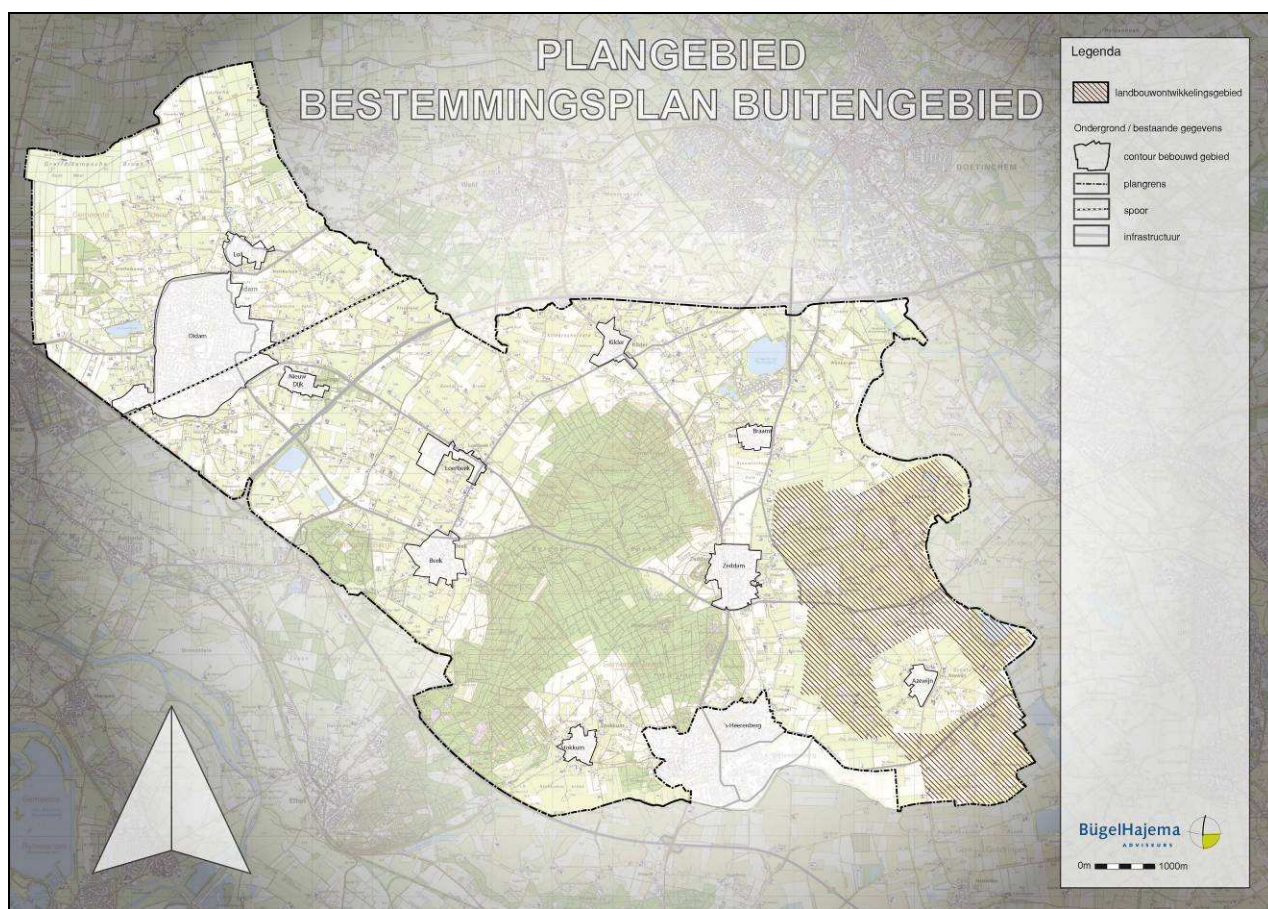
Rapport

15 september 2010
Projectnummer 151.00.01.20.00

Ideeën voor een plek

Overzichtskaart

Plangebied (kernen en LOG uitgezonderd)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
2	planMER	9
2.1	Waarom een planMER?	9
2.2	Wat is een planMER?	13
2.3	Procedure planMER	14
2.4	Relatie met andere MER's	15
3	Reikwijdte en detailniveau	17
3.1	Reikwijdte	17
3.2	Alternatieven	18
3.3	Detailniveau	19
4	Reacties bestuursorganen en commissie m.e.r.	27

Bijlage

1.1

Aanleiding

De gemeente Montferland heeft besloten tot een integrale herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. Hiervoor bestaan meerdere aanleidingen:

- de geldende bestemmingsplannen van Didam en Bergh op een lijn brengen (harmonisatie);
- verwerking van het Reconstructieplan (met name onderscheid intensieve veehouderij en grondgebonden agrarische bedrijven) en het Streekplan;
- verwerking van de regionale beleidsinvulling voor functieverandering;
- vertaling van het nieuwe Landschapsonwikkelingsplan+;
- de inwerkingtreding van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (nWRO), waarin de actualisatieplicht is opgenomen. Bestemmingsplannen mogen niet ouder zijn dan 10 jaar. Daarnaast vereist de wet dat bestemmingsplannen conform SVBP2008 zijn en digitaal raadpleegbaar.

Daarnaast dienen nieuwe gemeentelijke beleidsnotities (parapluperzieningen), zoals over wonen in het buitengebied en functieverandering een vertaling te krijgen in het bestemmingsplan.

In het kader van het bestemmingsplan Buitengebied dient een Milieueffectrapport voor Plannen (planMER) te worden opgesteld. De eerste stap om te komen tot een planMER betreft het opstellen van voorliggende Notitie Reikwijdte en het Detailniveau.

Daarbij dient te worden vermeld dat de op te stellen planMER alleen betrekking heeft op het grondgebied van de gemeente dat niet is aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied. Voor dit landbouwontwikkelingsgebied Azewijn is reeds een afzonderlijke planMER opgesteld. Voor onderdelen van het op te stellen planMER zal ook gebruik worden gemaakt van de informatie uit de planMER voor het landbouwontwikkelingsgebied.

In deze Notitie wordt ingegaan op de volgende aspecten:

- Hoofdstuk 2 gaat nader in op de planMER-plicht, doel en inhoud en de procedure.
- Hoofdstuk 3 gaat in op Reikwijdte en detailniveau van het planMER en op de Alternatieven die in het planMER worden beoordeeld.
- Hoofdstuk 4 geeft aan hoe de bestuursorganen zijn betrokken bij het opstellen van deze notitie.

planMER 2

2.1

Waarom een planMER?

Wettelijk kader

De plan-m.e.r.-verplichting geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk voorgescreven plannen en programma's die:

- kaderstellend zijn voor toekomstige m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten ; of
- een passende beoordeling behoeven in het kader van de Natuurbeschermingswet (en daarmee in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, Natura 2000).

Is het bestemmingsplan kaderstellend voor m.e.r.(beoordelingsplichtige) activiteiten?

De basisvraag is: welke keuzen worden met de vaststelling van het plan gemaakt en voor welke activiteiten wordt hierdoor een kader gevormd oftewel de toon gezet? Het bestemmingsplan maakt niet meer mogelijk dan het vigerende plan. Ook indien sprake is van het 'verlengen' van een bestaand plan, waarmee al eerder gemaakte keuzen opnieuw worden vastgesteld, dient een planMER te worden opgesteld. Er is immers opnieuw sprake van een kader.

Het bestemmingsplan maakt de vergroting van bouwblokken en daarmee de uitbreiding van intensieve veehouderijen mogelijk. Ook de omschakeling van melkveehouderij naar intensieve veehouderij wordt mogelijk gemaakt. Uit Bijlage C en D van het Besluit m.e.r. blijkt dat 'de oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens' een m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteit is, wanneer onderstaande drempelwaarden worden overschreden.

Activiteit	Drempel m.e.r.-plicht	Drempel m.e.r.-beoordelingsplicht
Plaatsen voor mesthoenders	> 85.000	> 60.000
Plaatsen voor hennen	> 60.000	> 45.000
Plaatsen voor mestvarkens	> 3.000	> 2.200
Plaatsen voor zeugen	> 900	> 350

Het bestemmingsplan beoogt -ofwel bij recht ofwel via een ontheffing of wijzigingsbevoegdheid - de uitbreiding van bouwblokken mogelijk te maken. Ook worden bestaande - niet volledig ingevulde - bouwblokken in principe overgenomen. Tenslotte wordt ook de omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij mogelijk gemaakt.

Conclusie

Op basis van deze uitbreidingsmogelijkheden die het bestemmingsplan, al dan niet bij recht, mogelijk maakt, is zeker niet uitgesloten dat drempelwaarden uit het Besluit m.e.r. worden overschreden. Er wordt derhalve geconcludeerd dat in het kader van het bestemmingsplan een planMER dient te worden opgesteld.

Is een passende beoordeling noodzakelijk?

In de nabijheid van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden IJssel en Gelderse Poort. Wanneer niet kan worden uitgesloten dat het bestemmingsplan significante negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, moet een passende beoordeling worden doorlopen.

Negatieve effecten zouden met name kunnen ontstaan door de toename van de ammoniakemissie bij uitbreidingsmogelijkheden voor (intensieve) veehouderijen.

De gemeente is van mening dat op voorhand kan worden uitgesloten dat er sprake is van significant negatieve effecten. Hiervoor zijn de volgende argumenten aan te geven:

- De betreffende Natura 2000-gebieden liggen op vrij grote afstand van het plangebied. Zowel de Gelderse Poort, als de Uiterwaarden IJssel liggen op meer dan 2 km afstand van de gemeentegrens van Montferland. Op een dergelijke afstand speelt vooral de mogelijke toename van depositie van ammoniak als gevolg van uitbreiding van veehouderijen.
- In dit verband is relevant dat als gevolg van de Crisis- en herstelwet de stikstofdepositie in het kader van de Natuurbeschermingswet niet meer wordt beoordeeld, mits er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie.
- Daarnaast is van belang dat er door het Rijk zowel als de provincies gewerkt wordt aan de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Naar verwachting is het definitieve PAS eind 2010 beschikbaar. Dit houdt onder meer in dat de overheid generieke maatregelen neemt om de stikstofdepositie te verlagen en zo de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden op termijn te behalen. De uitwerking hiervan ligt deels bij de provincies. Zo kunnen provincies de saldobenadering toepassen: Door het beëindigen van bepaalde bedrijven en door het strikt toepassen van de best beschikbare technieken op het gebied van emissiebeperking ontstaat ruimte die door bedrijven met uitbreidingsplannen deels weer mag worden opgevuld. Voorwaarde is dat de depositie op Natura 2000-gebieden op lange termijn een dalende trend vertoont.

Het PAS zal naar verwachting buiten het bestemmingsplan om zorgen voor voldoende daling van de depositie, zodanig dat het effect van uitbreiding van veehouderij in Montferland per saldo niet zal leiden tot een toename van de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden.

- In vergelijking met de nu geldende bestemmingsplannen zijn er inmiddels al veel bedrijven gestopt. In het planMER zal dit nader worden onderbouwd en op kaart in beeld worden gebracht. Daarbij zal ook in beeld worden gebracht op welke afstand van natuurgebieden deze bedrijven zich bevonden. Het aantal agrarische bouwpercelen op de plankaart van het nieuwe bestemmingsplan neemt af met circa 100 in vergelijking met de geldende bestemmingsplannen (was circa 400, nu circa 300). Het nieuwe bestemmingsplan leidt daardoor tot een afname van een groot aantal potentiële emissiepunten voor ammoniak.
- De verwachting is dat de afname van het aantal bedrijven in de komende jaren verder zal doorgaan. Hier is enerzijds sprake van een autonome ontwikkeling. Anderzijds zal naar verwachting het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB Huisvesting) leiden tot een versnelde afname van het aantal bedrijven, doordat bestaande stallen op 1 januari 2013 moeten voldoen aan het Besluit. Bovendien heeft de gemeente via de notitie Ruimte voor Vernieuwing in het buitengebied goede mogelijkheden geboden voor functieverandering bij beëindiging van een agrarisch bedrijf.
- De ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen in het verwevingsgebied en het extensiveringsgebied zijn op basis van het Reconstructieplan Achterhoek-Liemers beperkt. In het extensiveringsgebied komen geen bestaande agrarische bedrijven voor. In het verwevingsgebied mag alleen bij bestaande bedrijven de omvang van de intensieve veehouderij maximaal 1 ha bedragen. Daarbij wordt opgemerkt dat etagebouw niet mogelijk wordt gemaakt in het bestemmingsplan, waardoor het ontwikkelen van grote bedrijven op bestaande percelen en binnen 1 ha niet mogelijk is. Daarnaast is nieuwvestiging niet toegestaan.
- Conform het Reconstructieplan is ook omschakeling binnen het verwevingsgebied toegestaan. Dat wil zeggen dat een agrarisch bedrijf zonder intensieve veehouderij in beginsel mag omschakelen naar intensieve veehouderij. In het bestemmingsplan is dit echter niet als recht opgenomen, maar via een ontheffing. Als voorwaarde voor de ontheffing geldt dat de omschakeling niet mag leiden tot significant negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden. Dat wil zeggen dat in geval van omschakeling de effecten op de Natura 2000-gebieden specifiek voor die situatie worden bekeken. Hiermee kan worden uitgesloten dat omschakeling leidt tot significante effecten op de Natura 2000-gebieden. Omschakeling zal zich echter maar zeer beperkt voordoen, gezien de investeringen die dit vergt en de beperkte rendementen die daartegenover staan. Dit mede gezien de ontwikkelingsmogelijkheden in het verwevingsgebied (maximaal 1 ha en geen etagebouw).
- Het bestemmingsplan biedt dus alleen bij recht beperkte mogelijkheden voor uitbreiding met intensieve veehouderij bij bestaande bedrijven met intensieve veehouderij. Als een bestaande intensieve veehouderij wil uitbreiden binnen het kader van het Reconstructieplan, dan zullen de nieuwe stallen moeten voldoen aan het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB Huisvesting), zoals dat op 1 april 2008 in werking is getre-

den. Het Besluit bepaalt dat nieuwe stallen emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het Besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, worden toegepast. Hierdoor zal er niet of nauwelijks sprake zijn van effecten op de Natura 2000-gebieden.

- Het Reconstructieplan biedt ook mogelijkheden voor vergroting van bestaande bedrijven tot 1,5 ha intensieve veehouderij op ontwikkelingslocaties. Deze worden echter niet in het bestemmingsplan opgenomen.
- Verdere toename van de intensieve veehouderij wordt afgeremd doordat er dierrechten voor benodigd zijn vanuit de mestwetgeving. Een toename van de intensieve veehouderij op de ene plaats leidt dus naar verwachting tot een afname elders.
- Tenslotte kan nog worden verwezen naar het onderzoek naar de stikstofdepositie op nabije natuurgebieden ¹, dat in het kader van de ontwikkeling van het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn (onder andere) in de gemeente Montferland door Alterra is uitgevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat als gevolg van de autonome ontwikkeling de gebiedseigen bijdrage (= stallen opslagmissies van de blijvers in gemeente Montferland en Oude IJsselstreek) zal dalen met circa 43 mol N/ha/jr, gemiddeld voor alle natuurgebieden binnen een straal van 10 km rond LOG Azewijn. Ten opzichte van de totale stikstofdepositie (2750 mol N/ha/jr in 2007) is deze daling zeer gering. Daarmee worden de kritische depositiewaarde voor stikstof op de natuurgebieden niet gehaald. Wel is er sprake van een daling en daarmee draagt het bij aan de verbetering van de milieucondities voor natuur. De afname van de totale N depositie is nog onduidelijk en zal vooral afhangen van hoe de veehouderijsector zich ontwikkelt. Voor de intensieve veehouderij verwacht men in alle scenario's een licht krimp, maar de rundveesector kan mogelijk sterk groeien als gevolg van het wegvallen van het melkquotum. De reductie in de N depositie zal afhankelijk van de ontwikkelingen in de rundveesector met 0 tot maximaal 10% dalen. Ook als rekening wordt gehouden met nieuwvestiging in het landbouwontwikkelingsgebied van 5 à 15 bedrijven zal er, in combinatie met de autonome ontwikkeling, sprake blijven van een afname van de gebiedseigen depositie, omdat de reductie van de autonome ontwikkeling groter is dan de toename van de nieuwvestiging. Dit onderzoek is natuurlijk specifiek voor het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn gedaan, maar toont wel aan dat de kans op negatieve effecten klein is.
- Op basis van het onderzoek voor het LOG Azewijn blijkt dat depositie op de natuurgebieden voor een groot deel wordt veroorzaakt door achtergrondconcentratie. Dit zijn de emissies die zich over grotere afstanden verspreiden. De gemeente kan hier geen invloed op uitoefenen. Dit betekent dat ook bedrijven over de gemeentegrens bijdragen aan de depositie op na-

¹ Bijdrage landbouw in en rondom landbouwontwikkelingsgebied Azewijnsebroek aan de stikstofdepositie op nabij natuurgebieden, Alterra, juni 2009.

tuurgebieden binnen de gemeentegrens. Opgemerkt kan worden dat de zelfde trend zoals die zich in Montferland manifesteert zich in de omliggende gemeente zal voordoen (bedrijfsbeëindigingen/huisvestingseisen). De reconstructie is immers een landsdekkend beleid. Ook binnen de andere gemeenten zal de intensieve veehouderij afnemen en zal de oppervlakte voor bouwpercelen voor de intensieve veehouderijen beperkt blijven tot 1 ha. De intensieve veehouderij wordt geconcentreerd in de landbouwontwikkelingsgebieden. Agrarische bedrijven die uitbreiden zullen aan de nieuwe huisvestingseisen moeten voldoen.

Verder blijkt uit de opgestelde planMER voor het landbouwontwikkelingsgebied Azewijnsebroek ², dat de effecten van de ontwikkeling van het LOG op het Duitse Natura 2000-gebied ten zuiden van de landsgrens bij Azewijn en Netterden zeer beperkt zijn en kunnen voldoen aan de eisen die het Duitse bevoegd gezag stelt aan de instandhouding van het gebied (meer dan 500 m, dan geen negatieve effecten).

Conclusie

In het planMER zal op basis van het bovenstaande in het kader van een voor-toets voor een passende beoordeling nader worden onderbouwd dat mogelijkheden uit het bestemmingsplan buitengebied niet zullen leiden tot significante negatieve effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Een passende beoordeling is daardoor niet noodzakelijk.

2.2

Wat is een planMER?

Doel van een planMER is om de milieuaspecten reeds in een vroeg stadium van de planvorming te betrekken. In een planMER worden de effecten van voorgenomen activiteiten op de verschillende milieuaspecten beschreven.

In de 'Handreiking milieueffectrapportage van plannen (plan-m.e.r.)', een publicatie van het Ministerie van VROM (VROM 6161/April2006), wordt nader ingegaan op hoe de milieueffectrapportage van plannen (plan-m.e.r.), in zijn werk gaat.

Inhoudelijke eisen planMER

In de handreiking wordt tevens aangegeven dat een planMER (het Milieueffectrapport) aan de volgende inhoudelijke eisen dient te voldoen. De inhoudelijke vereisten van het planMER zijn:

- inhoud en doelstellingen van het plan en de mogelijke relatie met andere plannen;
- bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen als het plan niet zou worden uitgevoerd;

² PlanMER LOG Azewijn, SAB, 3 november 2009, blz. 131.

- relevante beleidsdoelstellingen en de wijze waarop hiermee in het plan rekening is gehouden;
- beschrijving van de mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen van zowel het plan als van redelijke alternatieven voor het plan, inclusief een motivering van de wijze waarop deze gevolgen bepaald zijn;
- beschrijving van mogelijke gevolgen van het plan op gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese vogel- en/of habitatrichtlijn;
- een beschrijving van maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden genomen om mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen, dan wel te beperken of ongedaan te maken;
- een overzicht van de leemten als het gevolg van het ontbreken van kennis of informatie;
- de voorgenomen monitoringsmaatregelen;
- een voor een algemeen publiek op begrijpelijke wijze geformuleerde samenvatting.

Met nadelige milieugevolgen worden mogelijke aanzienlijke milieueffecten bedoeld voor met name biodiversiteit, bevolking, gezondheid van de mens, fauna, flora, bodem, water, lucht, klimaatfactoren, materiële goederen, cultureel erfgoed met inbegrip van architectonisch en archeologisch erfgoed, landschap en de wisselwerking tussen deze elementen.

2.3

Procedure planMER

Het planMER-procedure omvat zeven stappen:

1. Openbare kennisgeving (artikel 7.11c)
Hierin wordt in ieder geval aangegeven:
 - a. Welke stukken waar en wanneer ter inzage worden gelegd.
 - b. Wie op welke wijze en binnen welke termijn de gelegenheid wordt geboden om zienswijzen naar voren te brengen.
 - c. Of de Commissie m.e.r. of een andere (onafhankelijke) instantie in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen. Toetsing door de commissie m.e.r. is in dit geval verplicht aangezien er niet uitgesloten kan worden dat er MER-plichtige activiteiten worden ontplooid op agrarische bedrijven binnen de ecologische verbindingzones (onderdeel van de EHS).
2. Raadplegen bestuursorganen en mogelijkheid zienswijzen.
De bestuursorganen die met de uitvoering van het plan te maken kunnen krijgen worden geraadpleegd over reikwijdte en detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport (planMER, artikel 7.11b). Dit betreft in ieder geval gemeente (BG), provincie, waterschap en VROM-inspectie. Deze notitie Reikwijdte en Detailniveau vormt het document op basis waarvan de discussie met betrokken overheden zal plaatsvinden. Op basis van het overgangsrecht Wet modernisering m.e.r. (die waarschijnlijk op 1 juli 2010 inwerking zal treden) moet er ook de mogelijk-

heid worden geboden om zienswijzen in te dienen met betrekking tot de notitie reikwijdte en detailniveau.

3. Opstellen milieueffectrapport (planMER; artikel 7.11a).
4. PlanMER en ontwerpbestemmingsplan:
 - a. Terinzagelegging (artikel 7.26a) en mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen;
 - b. Eventueel toetsing Commissie m.e.r. (artikel 7.26b)
Toetsing van het MER is verplicht bij plannen waarvoor ook een passende beoordeling gemaakt moet worden en bij plannen die projectmer-(beoordelings)plichtige activiteiten mogelijk maken in een EHS gebied. In andere situaties kan de Commissie op vrijwillige basis worden ingeschakeld.
In het voorliggende geval is inschakeling van de Commissie m.e.r. dus verplicht.
5. Motiveren van de gevolgen van het planMER en de inspraak in het definitieve ontwerpplan (artikel 7.26d).
6. Bekendmaking en mededeling van het plan (artikel 7.26e).
7. Evaluatie van de effecten na realisatie (artikel 7.39).

2.4

Relatie met andere MER's

MER Reconstructieplan Achterhoek

In 2005 is het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers vastgesteld als uitwerking van de nationale Reconstructiewet. In de reconstructie is het de bedoeling conflicterende belangen ruimtelijk te scheiden en de intensieve veehouderij te concentreren op duurzame locaties met toekomstperspectief. Dat betekent dat de intensieve veehouderij in de kwetsbare gebieden (rond dorpen en natuurgebieden) op termijn wordt afgebouwd, terwijl de sector tegelijkertijd op duurzame locaties wordt geconcentreerd door bedrijven daar ontwikkelingsruimte te bieden.

Om deze beweging te versterken en ruimtelijk in goede banen te leiden, is het landelijk gebied opgedeeld in drie zones:

1. Landbouwontwikkelingsgebieden
In deze gebieden krijgt de intensieve veehouderij goede ontwikkelingsmogelijkheden. De landbouwontwikkelingsgebieden zijn zo gekozen dat ook op termijn geen nieuwe belemmeringen zijn te verwachten vanuit de milieuwetgeving of vanuit landschappelijke kwaliteit. In de gemeente Montferland is het gebied rond Azewijn aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied.

2. Extensiveringsgebieden

Gebieden waar de intensieve veehouderij op termijn wordt afgebouwd. De flanken van de stuwwal zijn in het reconstructieplan aangewezen als extensiveringsgebied. In de extensiveringsgebieden heeft de intensieve veehouderij nu al te maken met beperkte ontwikkelingsmogelijkheden.

3. Verwevingsgebieden

In deze gebieden kan intensieve veehouderij samengaan met andere functies en waarden. In het reconstructieplan worden binnen de verwevingsgebieden tevens ontwikkelingslocaties aangegeven. In deze gebieden kunnen bestaande bedrijfslocaties in principe een intensieve veehouderijtak ontwikkelen. De omvang van het bouwblok kan hierbij tot maximaal 1,5 ha worden vergroot.

Het Reconstructieplan is in feite het eerste plan dat een kader vormt voor m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten. In het kader van het Reconstructieplan is ook een MER opgesteld. Deze MER dient als belangrijke informatiebron voor het op te stellen planMER. Waar nodig wordt de informatie uit dit MER geactualiseerd of geconcretiseerd voor het plangebied.

MER Landbouwontwikkelingsgebied Azewijn

Voor het Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Azewijn is een afzonderlijke planMER opgesteld. Voor zover dit gebied is gelegen in de gemeente Montferland, zal het worden meegenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. Aangezien hiervoor een aparte planMER is gemaakt, worden de ontwikkelingen in het LOG in dit planMER niet beoordeeld, maar wordt wel gekeken naar de effecten van de ontwikkeling van het LOG voor het overige buitengebied.

Bij de voorgestelde beoordelingswijze van milieueffecten is zoveel mogelijk aangesloten bij de notitie reikwijdte en detailniveau van het LOG.

Reikwijdte en detailniveau

3

3.1

Reikwijdte

Het plangebied voor de MER omvat het gehele buitengebied van de gemeente Montferland, met uitzondering van het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn. Hiervoor is een afzonderlijke planMER opgesteld.

Het onderzoeksgebied kan, voor enkele milieuaspecten, de plangrenzen overschrijden. Zo wordt bij het aspect natuur bijvoorbeeld ook gekeken naar de effecten op nabijgelegen natuurgebieden.

Als tijdshorizon voor de autonome ontwikkeling (nulalternatief) wordt tien jaar genomen, aangezien dit de planperiode van het bestemmingsplan is.

Inhoudelijk richt het planMER zich op de gevolgen van de ontwikkelingen in de landbouw in het verwevingsgebied. De ontwikkelingsmogelijkheden in het extensiveringsgebied zijn op basis van het bestemmingsplan zeer beperkt. De effecten van het LOG op het overige buitengebied worden meegenomen op basis van het planMER LOG.

Daarnaast zal op hoofdlijnen worden beoordeeld welke effecten de bekende ontwikkelingen, die niet in het bestemmingsplan zijn opgenomen, kunnen hebben, zoals de wellness- en health ontwikkeling bij de Werfhout, de uitbreiding van het Regionaal BedrijvenTerrein bij 's-Heerenberg en de aanleg van een rondweg tussen 's-Heerenberg en Zeddam. Daarmee wordt ook inzicht gegeven in de milieueffecten op langere termijn in combinatie met andere ontwikkelingen gebaseerd op de integrale visie voor het buitengebied.

In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op de wijze waarop de ontwikkelingen zijn vertaald naar alternatieven en scenario's.

De volgende aspecten worden in het kader van deze planMER tegen het licht gehouden: archeologie, bodem, externe veiligheid, geluid, geur, landschap, lucht, natuur, verkeer, water en gezondheid.

3.2

Alternatieven

In een planMER dienen redelijke alternatieven te worden onderzocht. De Handreiking planMER van VROM zegt hierover het volgende: 'Bij het ontwikkelen van redelijke alternatieven gaat het er niet zo zeer om dat alle denkbare alternatieven worden onderzocht, maar dat de te onderzoeken alternatieven zo worden gekozen dat de besluitvorming zo optimaal mogelijk wordt ondersteund met milieu-informatie en dat de beschikbare speelruimte zo volledig mogelijk wordt belicht.

De speelruimte in het bestemmingsplan Buitengebied uit zich in de ontwikkelingen die op landbouwgronden mogelijk zijn:

- Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen tot maximaal 1 ha in verwevingsgebied.
- Uitbreiding van grondgebonden veehouderij.
- Omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij.
- Omschakeling van intensieve veehouderij naar grondgebonden veehouderij.
- Ontwikkelen van niet-agrarische nevenfuncties.
- Functieverandering naar een niet-agrarische functie.

De gemeente wil het bestemmingsplan zodanig inrichten, dat landbouwbedrijven zelf de mogelijkheid om voor een van de hiervoor genoemde ontwikkelingsrichtingen te kiezen. In verband met planschade is het financieel ook niet haalbaar om uitbreidingsmogelijkheden in te perken. Er is daarom geen sprake van reële alternatieven. Binnen het bestemmingsplan is echter wel zoveel speelruimte dat verschillende scenario's denkbaar zijn.

Om de speelruimte zo breed mogelijk te beoordelen, wordt voorgesteld in het planMER naast het Nulalternatief twee scenario's te beoordelen:

- Nulalternatief;
Alleen die ontwikkelingen worden meegenomen, die op basis van het huidige bestemmingsplan mogelijk zijn en op basis van de huidige markt- en technische ontwikkelingen in de landbouw te verwachten zijn. Dit betekent dat intensieve veehouderij kan groeien binnen de bestaande ruimte die in het vigerende bestemmingsplan is aangegeven.
- Multifunctioneel landschap;
Dit scenario gaat uit van een ontwikkeling waarbij nevenactiviteiten en functieverandering de boventoon voeren. Voor de intensieve veehouderij wordt hierbij uitgegaan van minimale groei van enkele bestaande bedrijven en voortgaande beëindiging van andere agrarische bedrijven. Omschakeling naar intensieve veehouderij zal in dit alternatief niet plaatsvinden.
- Intensivering en schaalvergroting;
Er wordt uitgegaan van intensivering en uitbreiding van bestaande (in-

tensieve) veehouderijen en omvorming van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij. In dit geval wordt uitgegaan van maximale groei van de intensieve veehouderij op bestaande locaties en omschakeling naar intensieve veehouderij op basis van een reëel groeiscenario. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat er 10% van de huidige grondgebonden bedrijven omschakelen naar intensieve veehouderij. Deze beperkte inschatting is te verdedigen vanuit de verwachting dat omschakeling zich maar zeer beperkt zal voordoen, gezien de investeringen die dit vergt en de beperkte rendementen die daartegenover staan. Dit mede gezien de ontwikkelingsmogelijkheden in het verwevingsgebied (maximaal 1 ha en geen etagebouw). Nieuwvestiging van intensieve veehouderijen is in dit scenario overigens niet mogelijk. Dit scenario kan worden beschouwd als een worst case scenario voor wat betreft de te verwachten milieueffecten.

3.3

Detailniveau

Het bestemmingsplan is een vrij conserverend bestemmingsplan zonder grote ontwikkelingsmogelijkheden. De bestaande actuele en legale situatie is planologisch vastgelegd. Nieuwvestiging van agrarisch bedrijven is niet mogelijk. Wel is, net als in het vigerende plan, beperkte uitbreiding van agrarische bedrijven mogelijk binnen de mogelijkheden op grond van het Reconstructieplan en zijn er mogelijkheden voor functieverandering opgenomen;

Gezien de conserverende aard van het plan, worden de milieugevolgen van het bestemmingsplan ook niet heel gedetailleerd in beeld gebracht. Wel wordt vanzelfsprekend gebruik gemaakt van de informatie uit het planMER voor het LOG en gegevens uit de inventarisatie van het bestemmingsplan, waaronder gegevens over het aantal gestopte bedrijven.

Het detailniveau richt zich op het geaggregeerd gemeentelijk niveau, en dus niet op het niveau van individuele bedrijven. Zaken die in het individueel vergunningstraject worden behandeld vallen buiten dit planMER. De effecten worden kwalitatief beoordeeld, enkel de huidige situatie zal zo mogelijk kwantitatief worden beschreven. De focus bij de beoordeling zal liggen op het in beeld brengen van de verschillen in ontwikkelingsmogelijkheden ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan en de hieraan gekoppelde (positieve en negatieve) milieueffecten.

Onderstaand wordt ingegaan op de toetsingscriteria per thema.

Archeologie

Voor dit onderwerp wordt gebruik gemaakt van de Cultuurhistorische Waardekaart, die door ArcheoPro voor de gemeente Montferland is opgesteld (31 oktober 2008).

Daaruit blijkt dat in de gemeente Montferland diverse archeologisch waardevolle terreinen voorkomen. Deze terreinen zijn voornamelijk gesitueerd rond de Montferlandse berg en de kernen 's Heerenberg, Zeddam en Didam. De archeologische vondsten en sporen van deze terreinen dateren uit verschillende perioden vanaf de Steentijd (circa zesduizend jaar geleden).

Tevens heeft ArcheoPro een gedetailleerde archeologische verwachtingskaart en een cultuurhistorische waardenkaart vervaardigd (april 2008), die een gedifferentieerd beeld laten zien van de archeologische verwachting en de cultuurhistorische waarden binnen de gemeente en die bovendien inzicht biedt in de gaafheid van bodem en reliëf.

De archeologische verwachtingskaart deelt de gemeente Montferland in zones met een hoge, middelmatige en lage archeologische verwachting.

In het buitengebied van Montferland zijn diverse deelgebieden te onderscheiden met een hoge archeologische verwachting. De archeologisch waardevolle gebieden moeten archeologisch worden onderzocht voordat activiteiten plaatsvinden die schade kunnen aanbrengen. Hiertoe worden archeologische dubbelbestemmingen in het bestemmingsplan opgenomen. Omdat dit van belang is op bedrijfsniveau en niet op planniveau wordt archeologie niet meegenomen in het planMER. Bovendien wordt nieuwvestiging in het overige buitengebied (niet zijnde LOG) niet mogelijk gemaakt.

Bodem

De bodem in Montferland varieert van de hooggelegen, droge zandgronden (Montferlandseberg) tot de 'laag' gelegen nattere kleigronden. De bodem wordt door aspecten als verdroging en vermessing beïnvloed.

Echter doordat schaalvergroting naar intensieve veehouderij niet grondgebonden landbouw betreft, en dus niet onderscheidend zijn voor alternatieven, zal het aspect bodem niet beschreven worden in het planMER. De mogelijke, eventuele specifieke effecten van de individuele (agrarische) bedrijven op de bodem zullen op vergunningniveau van de bedrijven in beschouwing worden genomen. Bovendien wordt nieuwvestiging in het overige buitengebied (niet zijnde LOG) niet mogelijk gemaakt.

Externe veiligheid

De mogelijke effecten op de externe veiligheid zullen op vergunningniveau van de bedrijven in beschouwing worden genomen en niet op planniveau. Externe veiligheid wordt niet meegenomen in het planMER.

Geluid

Door vergroting van (agrarische) bedrijven is er een toename aan geluid. Dit wordt onder andere veroorzaakt door ventilatoren en voermachines. Daarnaast kan ook vrachtverkeer een bijdrage leveren aan geluidsoverlast. Tevens zal bij functieverandering en nevenactiviteiten het geluidsniveau op de percelen kunnen veranderen. De effecten van geluid op geluidsgevoelige objecten zal kwalitatief nader worden behandeld.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect geluid aan het volgende criterium getoetst.

- Toename/afname geluidshinder.

Geur

De 'Wet geurhinder en veehouderij' (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De Wgv vervangt de Wet stankemissie veehouderijen die van toepassing is in reconstructiegebieden en de drie 'stankrichtlijnen' die van toepassing zijn in de rest van Nederland.

De gemeente Montferland heeft momenteel geen geurvisie. (Wel is de geurbelasting in kaart gebracht van de bedrijven in het buitengebied). In het MER zal gekeken worden welke bedrijven mogelijk kunnen uitbreiden, rekeninghoudend met geurgevoelige objecten.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect geur aan het volgende criterium getoetst.

- Toename/afname aantal geurgehinderden.

Landschap

Ten behoeve van het goed landschappelijk begeleiden van ontwikkelingen in het buitengebied heeft de gemeenteraad van Montferland op 22 april 2010 een beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied vastgesteld. In het beeldkwaliteitsplan wordt het buitengebied onderverdeeld in landschappelijke deelgebieden. Doelstelling bij ontwikkelingen is om de karakteristieke kenmerken per deelgebied te versterken. In de planMER wordt deze indeling in landschappelijke deelgebieden als uitgangspunt genomen. Er zal worden aangegeven of er tussen de scenario's verschillen ontstaan ten aanzien van de veranderingen van het landschap.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect landschap kwalitatief aan de volgende criteria getoetst.

- Verandering van de landschapsstructuur, in het bijzonder op de variatie in de landschapsstructuur (open vs. gesloten) en op de herkenbaarheid en identiteit van het landschap.
- Verandering van landschapselementen.
- Verandering van het verkavelingspatroon.

Lucht

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer (Wm). Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wm in werking getreden.

De Wet Milieubeheer geeft grenswaarden voor stikstofoxide (NO), stikstofdioxide (NO₂), koolmonoxide (CO), fijn stof (PM₁₀), benzeen (C₆H₆), zwaveldioxide (SO₂) en lood (Pb). Er zijn grenswaarden voor jaargemiddelde en uurgemiddelde concentraties. Voor koolmonoxide, benzeen, zwaveldioxide en lood zijn bij landelijke metingen en berekeningen geen overschrijdingen van de grenswaarden geconstateerd of te verwachten. Hierbij kan worden verwezen naar het Nationaal Luchtkwaliteitsplan 2004 van het ministerie van VROM uit februari 2005 en de Rapportage Luchtkwaliteit 2006 van de provincie Gelderland uit September 2007.

Een gemeente kan diverse bronnen van luchtvervuiling binnen haar gemeentegrenzen hebben. Hierbij valt te denken aan bedrijven met luchtmissies, intensieve veehouderij, vlieg- en scheepvaart en vooral wegverkeer.

Omdat in het gebied de achtergrondconcentraties³ voor de meest kritische stoffen, NO, en PM laag zijn, wordt verwacht dat het plan geen significant effect zal hebben. In het planMER wordt fijnstof echter wel meegenomen omdat dit een maatschappelijk belangrijk onderwerp vormt. Berekeningen die mogelijk zijn uitgevoerd door de provincie zullen een onderdeel zijn van de toetsing om knelpunten op het gebied van fijn stof te bepalen.

Gelet op de aard van het bestemmingsplan en daarmee het detailniveau van de planMER is het niet zinvol om (nieuwe) contourberekeningen te doen en contourkaarten te presenteren. Beoordeling vindt plaats aan de hand van beschikbaar onderzoeksmateriaal, zoals uit de planMER voor het LOG Azewijn.

Toetsingscriteria

De alternatieven en scenario's in het planMER worden voor het aspect fijnstof aan het volgende criterium getoetst:

- Toename/afname knelpunten fijn stof.

Natuur

Voor de beoordeling van de milieueffecten voor de natuur wordt gebruikt gemaakt van het reeds uitgevoerde onderzoek natuurwaarden. Daarin zijn de verschillende natuurwaarden in het buitengebied van Montferland beschreven en in beeld gebracht.

³ De achtergrondconcentraties worden elk jaar door het MNP in opdracht van het ministerie van VROM vastgesteld.

Natura 2000

In paragraaf 2.1 is reeds aangegeven dat in het planMER in de vorm van een voortoets voor een passende beoordeling zal worden onderbouwd dat er geen sprake zal zijn van significante effecten op Natura 2000-gebieden. Ook de verschillen tussen de scenario's worden bekeken.

Ammoniak

De huidige en toekomstige situatie met betrekking tot de ammoniakdepositie op het Natura 2000-gebied en de ammoniakmilieugebruiksruimte zal op hoofdlijnen worden toegelicht in het planMER. Dit zal plaatsvinden aan de hand van bestaande onderzoeksrapporten op dit terrein, zoals:

- Bijdrage landbouw in en rondom landbouwontwikkelingsgebied Azewijnsebroek aan de stikstofdepositie op nabij natuurgebieden, Alterra, juni 2009.
- PlanMER LOG Azewijn, SAB, 3 november 2009.

Daarnaast zal in kaart worden gebracht welke bedrijven zijn gestopt en welke bedrijven uitbreidingsmogelijkheden hebben en wat de afstand van deze bedrijven ten opzichte van natuurgebieden is.

Beschermde natuurmonumenten

Binnen de gemeente Montferland zijn geen beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingwet 1998 aanwezig. Het meest nabij gelegen beschermde gebied betreft het Beschermde Natuurmonument De Zumpe, welke gelegen is op een afstand van ongeveer 1,5 km vanaf de rand van het plangebied.

Ecologische Hoofdstructuur

In het midden van het buitengebied van Montferland ligt het Bergherbos dat als bestaand natuurgebied geheel onder de EHS valt. Daarnaast zijn vier kleinere bestaande natuurgebieden in het buitengebied aanwezig: Bosslag, De Bijvank, De Plantage en een gebied rond de watergang Waalsche Water. De genoemde gebieden worden door ecologische verbindingszones met elkaar verbonden. Door het buitengebied liggen vier ecologische verbindingszones. Hieronder worden deze genoemd met het bij behorende doeltype.

- Oude IJssel-West: kamsalamander, das, rietzanger en winde.
- Montferland Noord: das.
- Grenskanaal: das en winde.
- Montferland Bijvanck: das.

Flora- en faunawet

Plannen en ontwikkelingen kunnen pas aan de Flora-en faunawet worden getoetst op het moment dat de exacte ingreep min of meer bekend is. Om die reden wordt de Flora- en faunawet in deze fase slechts globaal beschouwd. Er vindt een beoordeling plaats op basis van bestaande inventarisatie gegevens, er worden geen veldinventarisaties uitgevoerd.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect natuur aan de volgende criteria getoetst:

- Effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied (mate van ammoniakdepositie is belangrijk, maar er wordt ook naar andere mogelijk effecten gekeken, zoals verstoring).
- Effect op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS): vernietiging, verstoring, versnippering en ammoniakdepositie.
- Effect op beschermde soorten Flora-en faunawet: vernietiging en verstoring.

Verkeer

Het plangebied wordt doorsneden door enkele doorgaande rijkswegen, te weten de A18 en de A12. Verder zijn er enkele provinciale ontsluitingswegen door het gebied en tal van gebiedstoegangswegen en erftoegangswegen.

Er wordt aangenomen dat de verkeerstoename door nieuwe ontwikkelingen minimaal is, aangezien er nu ook al agrarische bedrijven aanwezig zijn en de mogelijkheden tot uitbreiding beperkt zijn. Indien uitbreidingslocaties dichtbij elkaar blijken te liggen zal in het planMER wel de toename van het verkeer op de wegen die worden gebruikt vooraan- en afvoer voor de mogelijke locaties worden behandeld. Dit zal gedaan worden door knelpunten te analyseren en mitigerende maatregelen voor te stellen.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect infrastructuur aan de volgende criteria getoetst:

- Verandering van verkeersintensiteiten.
- Verandering in de verkeersveiligheid.

Water

In het plangebied zijn een grondwaterbeschermingsgebied en drie drinkwaterwingebieden gelegen. In het plangebied liggen enkele SED (Specifieke Ecologische Doelstelling) wateren die waardevol zijn. De inrichting en het beheer van het waterhuishoudkundige systeem zijn voor de land- en waternatuur gericht op het veiligstellen en ontwikkelen van de land- en waternatuur en minstens het handhaven van de huidige waterhuishoudkundige situatie. Dit betekent 'stand-still' van de grondwaterstand ten opzichte van het maaiveld en het uitsluiten van de nadelige effecten van grondwateronttrekkingen en oppervlaktewaterbeheer in de omgeving van de aangewezen gebieden.

Doordat een uitbreidingen van de bedrijven bestaat het risico van uitstoot van vervuilende stoffen voor het grondwater en oppervlaktewater. In het planMER zal kwalitatief worden beschreven wat met name het risico voor het grondwaterbeschermingsgebied en de SED-wateren is. De effecten zullen in overleg met de gemeente en de waterschappen worden bepaald.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect water aan het volgende criterium getoetst:

- Risico op negatieve effecten voor grondwater (overlast) (Kwel).
- Risico voor de oppervlaktewaterkwaliteit (SED-wateren).
- Risico van beïnvloeding grondwaterkwaliteit - invloed op grondwaterbeschermingsgebied.

In onderstaande tabel is per aspect opgenomen op basis van welke criteria alternatieven worden beoordeeld. De beoordeling zal in principe in op kwalitatieve wijze gebeuren. Indien dit er kwantitatieve gegevens voor handen zijn uit eerdere onderzoeken zullen deze worden gebruikt bij de beoordeling.

Gezondheid

Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderijen is een onderwerp dat in de belangstelling staat. Het is echter ook een onderwerp waarover nog veel onzekerheden zijn. In het planMER zal op dit onderwerp worden ingegaan, waarbij gebruik wordt gemaakt van het in dit kader voor het LOG Azewijn uitgevoerde onderzoek.

Beoordeling effecten

De alternatieven worden beoordeeld op basis van de toetsingscriteria als opgenomen in de tabel. Per criterium zal het effect ten opzichte van het nulalternatief, worden uitgedrukt op basis van de onderstaande schaal:

++	sterk positief effect
+	positief effect
0	geen positief en geen negatief effect
-	negatief effect
--	sterk negatief effect

Aspect	Beoordelingscriterium
Archeologie	-
Bodem	-
Externe Veiligheid	-
Geluid	Geluidsemissie > Invloed op geluidsgevoelige bebouwing en stiltegebied
Geur	Toename/afname aantal geurgehinderden
Landschap en cultuurhistorie	<ul style="list-style-type: none"> - Veranderingen in kenmerkende landschapsstructuur (openheid) - Verandering in kenmerkende landschapselementen - Verandering van kenmerkende verkavelingspatronen
Lucht	Toename/afname knelpunten fijn stof
Natuur*	<ul style="list-style-type: none"> - Verstoring natuurgebieden (EHS en Natura 2000) - Ammoniakdepositie - Flora en Fauna, gericht op beschermde soorten
Verkeer	<ul style="list-style-type: none"> - Verandering in verkeersintensiteiten - Verandering in verkeersveiligheid
Water	<ul style="list-style-type: none"> - Grondwateroverlast (Kwel) - Oppervlaktewaterkwaliteit (HEN/SED) - Grondwaterkwaliteit - invloed op grondwaterbeschermingsgebieden - Natte EVZ
Gezondheid	- Risico op verspreiding dierziekten

*Uitgangspunt is dat bij het aanwijzen van verwevingsgebieden reeds rekening is gehouden met de aanwezige natuurgebieden, waardoor aspecten als vernietiging en versnippering niet aan de orde zijn.

Reacties bestuursorganen en commissie m.e.r.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft ter voldoening aan het bepaalde in artikel 7.11c Wet Milieubeheer vanaf 24 juni 2010 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Gedurende die termijn is aan eenieder de gelegenheid geboden zienswijzen naar voren te brengen. Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 7.11b Wet Milieubeheer is de notitie daarnaast toegezonden aan de volgende bestuursorganen en overleginstanties:

- Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland
- VROM-Inspectie
- Waterschap Rijn en IJssel
- College van burgemeester en wethouders van de gemeente Doetinchem
- College van burgemeester en wethouders van de gemeente Zevenaar
- College van burgemeester en wethouders van de gemeente Oude IJsselstreek
- Stadt Emmerich am Rhein
- LTO-Noord
- LNV regio
- Rijksdienst Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
- Gelderse Milieufederatie
- Commissie voor de Milieueffectrapportage
- Staatsbosbeheer
- Natuurmonumenten
- Klankbordgroep Bestemmingsplan Buitengebied

Er zijn geen vooroverleg- en inspraakreacties binnengekomen die betrekking hebben op het planMER. De gemeente Zevenaar en de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed hebben per brief aangegeven geen opmerkingen te hebben op de notitie reikwijdte en detailniveau.

Bij brief van 21 juli 2010 heeft de Commissie voor de Milieueffectrapportage advies uitgebracht inzake de toegezonden notitie Reikwijdte en Detailniveau Bestemmingsplan Buitengebied Montferland. In het advies wordt door de MER-cie nauwgezet ingegaan op welke wijze het milieuonderzoek volgens haar moet plaatsvinden. Het gehele advies is als bijlage bij deze notitie opgenomen. Het advies bestaat deels uit algemene aanbevelingen bij het opstellen van een planMER en deels specifieke aanbevelingen voor dit project. In dit hoofdstuk geven wij een samenvatting van dit advies en gaan wij in op de spe-

cifieke aanbevelingen en het standpunt van de gemeente hierin. Het volledige advies van de commissie m.e.r. is opgenomen als bijlage.

Samenvatting Advies Commissie m.e.r.

1. Hoofdpunten MER

Volgende de commissie MER dient het MER in ieder geval de onderstaande informatie te bevatten ten behoeve van het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming:

- een onderbouwing van de totstandkoming van de uitgewerkte alternatieven en een beschrijving van de gehanteerde referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkelingen);
- de 'milieugebruiksruimte' in het gebied, die mede wordt bepaald door natuur (vermestende en verzurende stoffen, verstoring), geluid en geur, landschap en cultuurhistorie;\
- de maximaal mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden (indien nodig met een in het MER opgenomen passende beoordeling) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- de relatie met en de cumulatieve milieueffecten van te verwachten ontwikkelingen in het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn;
- de positieve of negatieve effecten van het plan (en de alternatieven) op de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit, het landschap en de cultuurhistorische en/of archeologische waarden.

2. Achtergrond en beleidskader

In het MER dient een overzicht te worden opgenomen van de voor het plan relevante beleidskaders en wet-en regelgeving, alsmede de eisen en randvoorwaarden die hieruit voor het bestemmingsplan voortvloeien.

Daarnaast dient een goede afstemming plaats te vinden met de uitkomsten van het MER voor het LOG Azewijn. De inhoudelijke afstemming van beide plannen in één bestemmingsplan 'Buitengebied' dient duidelijk te zijn. De uitbreiding in het LOG kan tevens van invloed zijn op de ontwikkelingsmogelijkheden in het overige buitengebied.

3. Alternatieven

Visie en ambitie:

In het MER dient de integrale visie op het buitengebied verder te worden uitgewerkt met een focus op de gewenste ontwikkelingen. Daarbij dient te worden ingegaan op de gewenste ontwikkeling van de agrarische sector, VAB's, recreatie (Landgoed de Sedde, Health en Wellness Werfhout), infrastructuur, kwaliteit van de verschillende landschappelijke gebieden. De visie en ambities kunnen worden gebruikt om de alternatieven op doelbereik te scoren.

Onderdelen bestemmingsplan:

Hier dient een overzicht te worden opgenomen van de planonderdelen van het bestemmingsplan, waarbij aangegeven wordt welke wel en welke niet in het kader van het MER worden onderzocht. Daarbij dient tevens te worden ingegaan op niet mer-plichtige ontwikkelingen voor zover die onderdelen wel aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben al dan niet in cumulatie met andere activiteiten. Tevens dient te worden aangegeven waar het nieuwe bestemmingsplan meer of minder ruimte biedt dan de oude bestemmingsplannen.

Referentiesituatie:

De commissie adviseert twee referentiesituaties uit te werken (te berekenen):

- a) ten behoeve van het bepalen van eventuele effecten op Natura 2000 gebieden;
- b) ten behoeve van het vergelijken van alternatieven in de planMER.

Milieugebruiksruimte en alternatieven:

Bereken aan de hand van de referentiesituatie de milieugebruiksruimte.

De milieugebruiksruimte wordt mede bepaald door wet- en regelgeving voor natuur, geur, luchtkwaliteit, geluid, licht en door de heersende milieu belasting. Bekijk de mogelijkheden voor uitbreiding aan de hand van de behoefte voor uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging. De milieugebruiksruimte is tevens van belang voor toekomstige planontwikkelingen.

Alternatieven:

De commissie adviseert om voor de alternatieven ontwikkeling actief gebruik te maken van de informatie die voortkomt uit de vaststelling van de milieugebruiksruimte.

4. Bestaande situatie en milieugevolgen:

Belicht in het MER alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Bij de beschrijving dienen zo nodig de effecten afzonderlijk en cumulatief in beeld te worden gebracht. Bij mogelijke knelpunten dienen de effecten zo veel mogelijk kwantitatief beschreven te worden. Het MER dient de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt.

Natuur:

Er worden voorstellen gedaan hoe de milieueffecten op de natuur kunnen worden onderzocht, onder andere door het nauwkeurig in beeld brengen van de ligging van de natuurgebieden met beschermde status en eventueel andere gebieden met waardevolle natuur. Beoordeeld moet worden of er overschrijding plaatsvindt van de kritische depositiewaarden voor de Natura 2000 gebieden en of er in cumulatie met andere plannen of activiteiten (evt buiten het plangebied) overschrijding ontstaat. Eventueel dient een passende beoordeling te worden gedaan. Tevens dient te worden beoordeeld wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS zijn, alsmede wat de gevolgen van het initiatief zijn op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden. Ga tevens in op de soortenbescherming.

Landschap en cultuurhistorie:

Besteed met name aandacht aan de effecten van de agrarische nieuwbouw op het landschap met daarbij een onderscheid tussen de verschillende landschappelijke deelgebieden, visueel-ruimtelijke kenmerken, vormen in het landschap en cultuurhistorische kenmerken.

Geur:

Geef inzicht in het aantal geurgehinderden en in de mate van geurhinder en geef aan welke milieugebruiksruimte voor geur beschikbaar is. Maak gebruik van kaarten met huidige en toekomstige geurniveaus.

Verkeer:

uitwerken conform de notitie R&D.

Luchtkwaliteit:

Om het voornemen met referentiesituatie te vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentratie van fijnstof en NO₂ te beschrijven. Presenteer de resultaten van de berekeningen door middel van contourenkaarten.

Geluid:

uitwerken conform notitie R&D.

Bodem en Water:

Uitwerken conform notitie R&D.

Gezondheid:

Beschrijf in het MER de risico's met betrekking tot zoonosen, zoals MRSA en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

5. Monitoring en evaluatie:

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is essentieel. In dat kader geeft de commissie in overweging een depositieboekhouding op te zetten voor het gehele gebied. Bovendien maakt een goede monitoring inzichtelijk hoe de milieugebruiksruimte voor de verschillende milieuaspecten verandert, hetgeen bruikbare informatie biedt voor toekomstige ontwikkelingen en vrijstellingsbesluiten. Aanbevolen wordt in het MER een aanzet voor evaluatieonderzoek op te nemen.

6. Overig

Kaart en beeldmateriaal:

Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de recreatie- en veehouderijbedrijven in het buitengebied;
- de begrenzingen van de natuurgebieden in en in de nabijheid van het plangebied (Natura 2000 en gerealiseerde en toekomstige EHS), inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- de situering én status (waarde) van landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

De benaderingswijze van de Commissie MER wijkt in die zin af dat men de referentiesituatie en de milieugebruiksruimte graag kwantitatief (met cijfers) in beeld ziet gebracht. De gemeente houdt echter vast aan een grotendeels kwalitatieve insteek voor het MER. Naar aanleiding van het advies van de commissie is de gekozen werkwijze van de gemeente in de hoofdstukken 2 en 3 verder onderbouwd.

Daarnaast worden de volgende aanbevelingen van de commissie m.e.r. overgenomen bij het opstellen van het planMER:

- de totstandkoming van de uitgewerkte scenario's en de gehanteerde referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkelingen) wordt beschreven. Voor de referentiesituatie wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de gegevens uit het planMER voor het LOG. De beschrijving geschiedt kwalitatief;
- er wordt een overzicht opgenomen van de relevante beleidskaders en wetgeving en de eisen en randvoorwaarden weergegeven die deze aan het bestemmingsplan opleggen. Daarbij wordt tevens ingegaan op de Programmatische Aanpak Stikstof;
- aandacht wordt besteed aan de relatie met het planMER voor het LOG Azewijnse Broek;
- de visie van de gemeente op de ontwikkelingen in het buitengebied wordt opgenomen;
- er wordt een overzicht opgenomen van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt en de m.e.r.-plichtigheid hiervan. Daarbij

wordt ook inzicht gegeven in de verschillen in ontwikkelingsmogelijkheden ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan;

- de beschrijving in het planMER wordt zoveel mogelijk ondersteund met kaartmateriaal .

B i j l a g e

Bestemmingsplan Buitengebied Montferland

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

20 juli 2010 / rapportnummer 2437-25

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De gemeente Montferland stelt een bestemmingsplan op voor het buitengebied. Vanwege het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor m.e.r. (beoordelings-)plichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Het milieueffectrapport (MER) dient ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een onderbouwing van de totstandkoming van de uitgewerkte alternatieven en een beschrijving van de gehanteerde referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkelingen);
- de 'milieugebruiksruimte' in het gebied, die mede bepaald wordt door natuur (vermestende en verzurende stoffen, verstoring), geluid en geur, landschap en cultuurhistorie;
- de maximaal mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden (indien nodig met een in het MER opgenomen passende beoordeling) en de Ecologische Hoofdstructuur;
- de relatie met en de cumulatieve milieueffecten van te verwachten ontwikkelingen in het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn;
- de positieve of negatieve effecten van het plan (en de alternatieven) op de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit, het landschap en de cultuurhistorische en/of archeologische waarden.

Verder dient het MER een zelfstandig leesbare samenvatting te bevatten, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal² en ander ondersteunend beeldmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie heeft gekozen voor een uitgebreid advies gezien de ingewikkelde materie en beleid, wet- en regelgeving die nog volop in ontwikkeling zijn.

2. ACHTERGROND EN BELEIDSKADER

In de notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) is geen overzicht gegeven van voor het plan relevante beleidskaders en wet- en regelgeving. Neem in het MER een overzicht op van de relevante kaders en benoem de eisen en randvoorwaarden voor het plan die daaruit voortkomen. Betrek daarbij in ieder geval:

- de Natuurbeschermingswet en in het bijzonder de (concept) Natura 2000-beheerplannen voor Natura 2000-gebieden Uiterwaarden IJssel en Gelderse Poort;
- de Flora en faunawet;

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² voorzien van duidelijke schaal en legenda en minsten één kaart met weergave van toponiemen.

- Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Ecologische Verbindingszones (EVZ) die binnen de invloedssfeer liggen;
- het beleid voor Nationale landschappen;
- de AMvB Ruimte;
- beleid en regelgeving met betrekking tot cultuurhistorie en archeologie (de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) en eventueel provinciaal of lokaal beleid);
- het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen;
- de provinciale aanwijzing “zeer kwetsbare gebieden” in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij;
- provinciaal water- en milieubeleid (zoals bijvoorbeeld stiltegebieden en waterwingebieden);
- provinciaal beleid, zoals bijvoorbeeld de provinciale verordening over permanente bewoning;
- gemeentelijk beleid, zoals Structuurvisie Montferland, beeldkwaliteitsplan Buitengebied Montferland, parapluherziening Ruimte voor Vernieuwing, parapluherziening Ruimte voor Wonen en het nieuwe Landschapsontwikkelingsplan.

Voor het Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Azewijn is een afzonderlijke plan-MER³ opgesteld. De ontwikkelingen in het LOG laat de gemeente in dit plan-MER daarom buiten beschouwing. Geef in het nog op te stellen plan-MER aan hoe de gemeente zorgt voor een goede inhoudelijke afstemming van de uitkomsten van beide plan-MER'en in één bestemmingsplan buitengebied. Beschrijf hierbij de potentiële mogelijke uitbreiding van de veehouderij in het LOG aangezien deze tevens van invloed kan zijn op de ontwikkelingsmogelijkheden in de overige delen van het buitengebied (het verwevingsgebied).

Op landelijk en provinciaal niveau wordt gewerkt aan de programmatische aanpak stikstof (PAS) voor het verminderen van stikstofdepositie. Mogelijk kan met de PAS aantasting van natuurlijke kenmerken als gevolg van het voorgenomen bestemmingsplan worden uitgesloten. Het plan of delen daaruit zal dan wel aan bepaalde randvoorwaarden moeten voldoen. De Commissie adviseert ten behoeve van de uitwerking van het bestemmingsplan de toekomstige doorvertaling van het reeds vastgestelde provinciale beleidskader in een provinciale verordening alsook de nog vast te stellen landelijke PAS nauwgezet te volgen.

3. ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

Visie en ambities

In de notitie R&D gaat de gemeente nauwelijks in op de gewenste ontwikkelingen in het plangebied. Ook concreet uitgewerkte ambities en doelen ontbreken. Deze zijn noodzakelijk als kader om de alternatieven op doelbereik te kunnen toetsen. Werk daarom in het MER de integrale visie verder uit met een focus op de gewenste ontwikkelingen in het buitengebied en de mogelijke functieveranderingen op de middellange en lange termijn. Maak daarvoor gebruik van onder andere de Structuurvisie Montferland, beeldkwaliteitsplan

³ Dit plan-MER is niet getoetst door de Commissie.

Buitengebied Montferland, parapluherziening Ruimte voor Vernieuwing, parapluherziening Ruimte voor Wonen en het nieuwe Landschapsontwikkelingsplan. Ga in deze visie in op de gewenste ontwikkelingen van:

- de agrarische sector (intensieve en grondgebonden veehouderij, akkerbouw, boomkwekerijen, paardenhouderijen etc);
- mestverwerking en -bewerking;
- vrijkomende agrarische bebouwing en functieverandering;
- de recreatie, waaronder recreatief landgoed 'de Sedde' en Health en Wellness Werfhout;
- infrastructuur;
- de kwaliteit (waaronder de beleefbaarheid) van de verschillende landschappelijke gebieden en de daarin te behouden en te ontwikkelen natuur- en cultuurhistorische/ archeologische waarden;
- de uiteindelijke ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied (tegengaan van verrommeling), die ontstaat als resultante van de voorgaande aspecten en eventueel te treffen maatregelen ter bevordering/ behoud van de ruimtelijke kwaliteit.

Geef een ruimtelijke vertaling van deze visie en ambities, zo nodig met scenario's. Geef hiertoe aan hoe de wensen met betrekking tot deze functies zich ruimtelijk tot elkaar verhouden. Geef ook aan waar conflicten kunnen ontstaan (sluiten functies elkaar bijvoorbeeld uit). Benoem waar men bepaalde ontwikkelingen wel en niet wil toestaan. Deze visie en ambities kunnen vervolgens gebruikt worden om de alternatieven op doelbereik te scoren.

Onderdelen bestemmingsplan

Geef op hoofdlijnen een overzicht van alle planonderdelen van het bestemmingsplan en bespreek welke wel en welke niet in het MER worden onderzocht. Het is daarbij van belang om in het MER ook (nader) in te gaan op de niet m.e.r.-plichtige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt voor zover deze onderdelen aanzienlijke milieugevolgen hebben, al dan niet in cumulatie met andere activiteiten.

Beschrijf in het MER op basis van de visie hoeveel ruimte het bestemmingsplan (maximaal) biedt aan intensieve veehouderij en andere functies, en hoeveel ruimte middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt kan worden. Geef in het MER aan waar het nieuwe bestemmingsplan meer of juist minder ruimte biedt dan de oude bestemmingsplannen.

3.2 Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling.

Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu⁴, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Geef in het MER aan welke (verwachte) ontwikkelingen spelen in het buitengebied, voor zo ver daarvan significante milieueffecten te verwachten zijn. Maak voor zover ontwikkelingen onzeker zijn gebruik van scenario's of gevoeligheidsanalyses. Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen.

Het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de gevolgen, waaronder die van depositie van ammoniak.

⁴ Binnen de mogelijkheden van de huidige bestemmingsplannen en inclusief de vigerende wettelijke verplichtingen.

De Commissie adviseert twee referentiesituaties uit te werken, namelijk:

- ten behoeve van het bepalen van eventuele effecten op Natura 2000-gebieden: de feitelijke toestand van het milieu in het studiegebied (feitelijke milieugebruiksruimte). Geef aan in hoeverre deze afwijkt van de huidige bestemde situatie en de bij milieuvergunning verleende situatie.⁵ Dit verschil is van belang voor de huidige ontwikkelruimte in de gemeente (zie ook § 3.3 van dit advies);
- ten behoeve van de vergelijking van alternatieven in het plan-MER: de huidige situatie plus de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling waarbij voldaan wordt aan de regelgeving, waaronder IPPC.

Geef bij de referenties een inschatting van de betrouwbaarheid van de gebruikte gegevens.

Geef bij de beschrijving van beide referentiesituaties in ieder geval:

- de (autonome ontwikkeling van de) emissie van verzurende/vermestende stoffen in het gebied zelf en de hieruit voortvloeiende depositie op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en de Ecologische Hoofdstructuur;
- de ontwikkeling van de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen (afkomstig van buiten het plangebied);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij in en rond het plangebied als gevolg van het Besluit huisvesting, het Actieplan Ammoniak Veehouderij en het aflopen van de overgangstermijn van het Varkensbesluit (1 januari 2013);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de grondgebonden veehouderij in en rond het plangebied, omdat deze de ontwikkelruimte voor andere functies (zoals intensieve veehouderij) mede bepalen;
- een realistisch worst case scenario voor emissie van verzurende en vermestende stoffen, geuremissie en effecten op landschap en cultuurhistorie, op basis van de autonome ontwikkeling.
- Ga bij de passende beoordeling (indien aan de orde) voor het bepalen van de gevolgen voor Natura 2000 bij de huidige situatie uit van de feitelijke situatie. Indien daarbij op bedrijfsniveau alleen vergunninggegevens beschikbaar zijn, maak dan een inschatting van de huidige dierbezettingen/dierplaatsen.

3.3 Milieugebruiksruimte en alternatieven

Milieugebruiksruimte

Door haar ligging nabij beschermde natuurgebieden is de ontwikkelruimte voor veehouderijen binnen de gemeente beperkt. Het is daarom van belang om de haalbaarheid en eventueel benodigde randvoorwaarden voor het voorstellen in beeld te brengen.

Voor het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor het bestemmingsplan binnen de wettelijke en beleidskaders raadt de Commissie aan de milieugebruiksruimte te bepalen aan de hand van de volgende systematiek:

⁵ Ga hierbij ook in op het (mogelijke) verschil tussen het vergunde en werkelijk aanwezige aantal dieren in de huidige situatie. Maak hierbij gebruik van bijvoorbeeld gegevens van het CBS of de metelling op basis van het aantal dierplaatsen.

1. Geef de omvang aan van de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting. Dit wordt bepaald door de wet- en regelgeving voor natuur, geur, luchtkwaliteit, geluid, licht en door de heersende milieubelasting. Ga ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is.
2. Breng de behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van intensieve veehouderij, rundveehouderij en niet-agrarische activiteiten in beeld.
3. Bepaal aan de hand hiervan de netto verwachte toe- of afname voor de emissie van stikstofverbindingen, geur en fijn stof.
4. Stel op basis van de ruimte, de reële behoefte en de netto toe- of afname in stikstofemissie vast welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan. Als blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden.

Deze informatie kan in hoge mate ontleend worden aan de beschrijving van de referentiesituatie volgens de punten in §3.2 van dit advies.

De milieugebruiksruimte is ook van belang voor toekomstige planuitwerkingen: nieuwe ontwikkelingen kunnen dan individueel getoetst worden aan de reeds in beeld gebrachte milieugebruiksruimte. Besteed bij het bepalen van de milieugebruiksruimte in ieder geval aandacht aan:

- vermestende en verzurende stoffen, niet alleen vanuit de intensieve veehouderij, maar ook rundveehouderij en eventuele mestverwerking en -bewerking;
- gevoeligheid van kwetsbare natuur voor ingrepen voortkomend uit het nieuwe bestemmingsplan;
- de huidige of gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de randvoorwaarden door objecten die gevoelig zijn voor emissies, geur en/of geluidhinder (bijvoorbeeld: woningen, kwekerijen).

Alternatieven

De Commissie adviseert om voor de alternatievenontwikkeling actief gebruik te maken van de informatie die voortkomt uit de vaststelling van de milieugebruiksruimte. Op plaatsen waar agrarische bedrijven verdwijnen kunnen agrarische bouwblokken worden 'weg bestemd' en ontstaat in minder kwetsbare gebieden mogelijk ruimte voor uitbreiding of hervestiging van bedrijven vanuit meer kwetsbare gebieden.

In de notitie R&D zijn naast de referentiesituatie twee alternatieven beschreven. Bij één alternatief ligt de nadruk op multifunctionaliteit waarbij nevenactiviteiten en functieverandering de boventoon voeren en bij het andere alternatief op de landbouw. De Commissie adviseert aan te geven welke ontwikkelingen op het gebied van landbouw, natuur en recreatie concreet mogelijk worden gemaakt in de verschillende alternatieven (inclusief de referentiesituatie). Geef ook aan hoe de afweging van de alternatieven tot een voorkeursalternatief plaats vindt.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

Belicht in het MER alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Ook eventuele functiewijzigingen in het plangebied kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen: hiervoor moeten de worst case effecten in het MER beschreven worden. Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen zo nodig de effecten afzonderlijk en cumulatief in beeld gebracht te worden.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ruim binnen beleidsmatige randvoorwaarden en ver onder wettelijke grenswaarden blijven is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij de depositie van verzurende en vermestende stoffen en recreatiedruk op kwetsbare natuur) dienen de effecten echter zo veel mogelijk kwantitatief beschreven te worden.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke ontheffingen en vrijstellingen. Indien deze activiteiten leiden tot overschrijdingssituaties dienen mitigerende maatregelen beschreven te worden.

4.2 Natuur

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke positieve en negatieve gevolgen het plan kan hebben voor de natuur. Beschrijf of er naast de natuur met een beschermde status (zie hieronder) ook andere waardevolle natuur voorkomt in of in de nabijheid van het plangebied, zoals bijvoorbeeld bij de landgoederen. Hiervoor kan de gemeentelijke ecologische waardenkaart benut worden. Geef helder aan waar deze natuur ligt en welke effecten het voornemen hierop kan hebben.

Gebiedsbescherming: Natura 2000

Maak duidelijk waar voor vermesting en verzuring gevoelige gebieden liggen ten opzichte van het plangebied. Gebruik hiertoe duidelijk kaartmateriaal. Geef per Natura 2000-gebied/ beschermd natuurmonument aan:

- de (instandhoudings)doelstellingen;
- de kritische depositiewaarden van gevoelige habitattypen voor stikstof⁶;
- de heersende achtergrondconcentratie van stikstof;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden als de maximale mogelijkheden van de planalternatieven zouden worden gebruikt;
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur.

⁶ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen, Directie Kennis, Ministerie van LNV. De kritische depositiewaarden voor beschermde habitattypen in Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden, Alterra-rapport 1654.

Geef voor de beschermde gebieden aan of er, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden. Geef aan op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties van een afname. Beschrijf welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen genomen kunnen worden en hoe het plan zich verhoudt tot de (in ontwikkeling zijnde) beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden.

Beoordeel of in cumulatie met eventuele andere natuureffecten en in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebieden kan worden uitgesloten.

Bovenstaande informatie kan gebruikt worden voor een passende beoordeling. Een passende beoordeling moet gemaakt worden als significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (in cumulatie met andere plannen of projecten) niet kunnen worden uitgesloten. De passende beoordeling moet herkenbaar worden opgenomen in het MER. Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag worden vastgesteld, als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁷ met succes wordt doorlopen.

Gebiedsbescherming: EHS inclusief verbindingzones

Bepaal voor de EHS wat de “wezenlijke kenmerken en waarden” zijn. Onderzoek welke gevolgen het initiatief heeft op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden. Betrek daarbij ook de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond van de Wet ammoniak en veehouderij. Geef aan of eventuele andere negatieve effecten dan door stikstof kunnen optreden. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een “nee-tenzij” regime. Geef aan hoe het “nee-tenzij” regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader. Beschrijf bij negatieve effecten welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden. Geef ook de positieve effecten aan (realisatie van verbindingzones).

Soortenbescherming⁸

Geef aan welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het studiegebied en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.⁹ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor met name zwaar beschermde soorten (tabel 3 soorten).¹⁰ Als verbodsbepalingen (zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹¹) overtreden kunnen worden, geef dan aan welke invloed dit heeft op de staat van instand-

-
- ⁷ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:
- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
 - D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
 - C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?
- ⁸ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.
- ⁹ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels. Houd er rekening mee dat de nesten van vijftien vogelsoorten (met name roofvogels en uilen) jaarrond beschermd zijn waardoor een ontheffingsverplichting aan de orde kan zijn.
- ¹⁰ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.
- ¹¹ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

houding van de betreffende soort. Beschrijf in dat geval mogelijke mitigerende en/of compenserende maatregelen die aantasting kunnen beperken of voorkomen. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan moet aannemelijk gemaakt kunnen worden dat de Flora- en faunawet niet in de weg staat aan de uitvoerbaarheid van het plan.

4.3 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

In de notitie R&D is beschreven dat in de gemeente Montferland waardevolle landschappen zijn:

- de Montferlandsche Berg met krans van dorpen;
- de historische rivierterrassen van de oeroude IJssel rondom Azewijn;
- het zandgebied rondom Didam en Wehl.

Daarnaast zijn in de gemeente archeologische waardevolle gebieden aanwezig. Omschrijf de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische¹² waarden, geef hieraan een objectieve waardering en geef aan welke gevolgen het plan op deze waarden heeft. Besteed met name aandacht aan de effecten van agrarische nieuwbouw (omvang, hoogte, geleiding, oriëntatie) op het landschap.

Maak onderscheid tussen de verschillende landschappelijke gebieden, visueel-ruimtelijke kenmerken, vormen in het landschap (aardkundige waarden) en cultuurhistorische kenmerken. De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van de waarden met behulp van kaartmateriaal.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen, beperkt of gemitigeerd. Dit kan bijvoorbeeld door regels voor de landschappelijke inpassing van nieuwe bebouwing. Ga daarbij in op:

- de toepassing van erfbeplanting en mogelijkheden voor geleiding en situering om grootschalige gebouwen in te passen. Betrek hierin de analyse en de spelregels van het Landschapsontwikkelingsplan;
- hoe de landschappelijke inpassing van nieuwbouw (uitbreiding en hervestiging) binnen het bestemmingsplan buitengebied zal worden gewaarborgd. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een toetsingskader in de vorm van een beeldkwaliteitsplan;
- de mogelijkheden om het bodemarchief te beschermen.

4.4 Geur

Geef inzicht in het aantal geurgehinderden en in de mate van geurhinder. Bepaal ook de cumulatie van geurhinder en geef aan welke milieugebruiksruimte voor geurhinder aanwezig is. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus.

Besteed aandacht aan de mogelijkheden van een gemeentelijke geurverordening en geef aan welke consequenties het geurbeleid van de omliggende gemeenten heeft op de voorgenoemde alternatieven. Gebruik hierbij de meest recente verspreidingsmodellen voor zowel de referentiesituatie als de alternatieven.

¹² Gebruik hiervoor de provinciale Cultuurhistorische Waardenkaart Gelderland de gemeentelijke Cultuurhistorische Waardenkaart Montferland en het Landschapsontwikkelingsplan+ Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek.

4.5 Verkeer

Werk dit punt uit conform de notitie R&D. Besteed ook aandacht aan de mogelijke toename van recreatieverkeer en andere verkeersaantrekkende ontwikkelingen.

4.6 Luchtkwaliteit

Om het voornemen (en eventuele alternatieven) met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM_{10})¹³ en NO_2 te beschrijven, ook onder de grenswaarden.¹⁴ Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007¹⁵. Presenteer de resultaten van de berekeningen door middel van contourenkaarten¹⁶ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.¹⁷ Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.

Laat zien welke alternatieven en mitigerende maatregelen mogelijk zijn om fijn stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de luchtkwaliteit te verbeteren.

4.7 Geluid

Werk dit punt uit conform de notitie R&D.

4.8 Bodem en water

Werk dit punt uit conform de notitie R&D.

4.9 Gezondheid

In de notitie R&D wordt aangegeven dat het aspect gezondheid niet zal worden meegenomen in het MER. De Wet collectieve preventie volksgezondheid vraagt echter de gemeente expliciet aandacht te besteden aan volksgezondheid bij haar besluitvorming.

¹³ Momenteel is in de beschikbare literatuur nog maar weinig bekend over het precieze aandeel van $PM_{2,5}$ in PM_{10} . Op dit moment zijn de rekenmethoden voor $PM_{2,5}$ nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit, indien deze regeling ten tijde van het plan-MER niet beschikbaar is, beredeneer of bereken de concentraties $PM_{2,5}$ dan op basis van de dan best beschikbare rekenmodellen. De Commissie adviseert de nieuwe kennisontwikkelingen hieromtrent nauwlettend te volgen

¹⁴ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

¹⁵ Gebleken is dat in de GCN-bestanden de veehouderijbedrijven niet altijd goed gesitueerd zijn. Dit komt doordat in de GCN-bestanden de locatie is gebaseerd op het postadres van bedrijven en niet op de daadwerkelijke locatie. De Commissie adviseert daarom bij de berekening van de effecten van het voornemen voor fijn stof zonodig de GCN-gegevens te corrigeren op basis van vergunningverleninggegevens.

¹⁶ Gebruik hiervoor klassenbreedtes van $1,0 \mu g/m^3$ of minder, indien klassenbreedtes van $1,0 \mu g/m^3$ onvoldoende onderscheidend zijn.

¹⁷ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

Beschrijf daarom in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen¹⁸, zoals MRSA, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.¹⁹

Onlangs is een consortium²⁰ in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gestart met een onderzoek naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen. De Commissie adviseert om ontwikkelingen hieromtrent goed te volgen.

5. MONITORING EN EVALUATIE

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is essentieel. Zo ontstaat, indien op grond van de resultaten van het MER dit noodzakelijk wordt geacht, inzicht in de effecten van de recreatieve ontwikkelingen op kwetsbare natuur. Ook kan op basis hiervan beoordeeld worden of en tot welke totale depositie uitbreidingen/verplaatsingen mogelijk zijn en of er voldoende afname van depositie wordt bereikt. Daarom geeft de Commissie in overweging een depositieboekhouding op te zetten voor het gehele gebied. Dit maakt het eenvoudiger om een nieuw initiatief te beoordelen, en bij een positieve beslissing onder welke voorwaarden.

Bovendien maakt een goede monitoring inzichtelijk hoe de milieugebruiksruimte voor de verschillende milieuaspecten verandert. Dit biedt bruikbare informatie voor toekomstige ontheffingen en vrijstellingsbesluiten.

Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkeling van de depositie wordt afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de benodigde milieukwaliteit van beschermde natuur niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

De Commissie adviseert het bevoegd gezag om bij het besluit aan te geven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling om in het MER een aanzet te geven tot dit evaluatieonderzoek en daarbij een verband te leggen met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

¹⁸ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

¹⁹ Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie.

²⁰ Hieraan nemen de volgende partijen deel: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland.

6. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Kaart- en ander beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de recreatie- en veehouderijbedrijven in het buitengebied;
- de begrenzingen van de natuurgebieden in en in de nabijheid van het plangebied (Natura 2000 en gerealiseerde en toekomstige EHS), inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- de situering én status (waarde) van landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau plan-MER

Initiatiefnemer: Gemeenteraad van Montferland

Bevoegd gezag: College van burgemeester en wethouders van Montferland

Besluit: vaststellen bestemmingsplan buitengebied

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:
plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14.0

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Montferland Journaal van: 15 juni 2010
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 19 mei 2010
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 20 juli 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. M.A. Kooiman
drs. Y.J. van Manen
drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)
drs. J.P. Siedsma (secretaris)
ing. I. Spapens-Reijnders

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de concept-notitie reikwijdte en detailniveau, of een vergelijkbaar door het bevoegde gezag toegezonden startdocument als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie Reikwijdte en Detailniveau Bestemmingsplan Buitengebied Montferland, Bügel Hajema, mei 2010;
- Beeldkwaliteitsplan Buitengebied, Bügel Hajema, maart 2010;
- Parapluperziening Ruimte voor Vernieuwing in het Buitengebied, Bügel Hajema, maart 2010;
- Parapluperziening Ruimte voor Wonen in het Buitengebied, Bügel Hajema september 2009;
- Structuurvisie Montferland, Bügel Hajema, april 2009.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Bestemmingsplan Buitengebied Montferland

De gemeente Montferland stelt een bestemmingsplan op voor het buitengebied. Vanwege het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor m.e.r. (beoordelings-)plichtige activiteiten (intensieve veehouderij) wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-3087-6

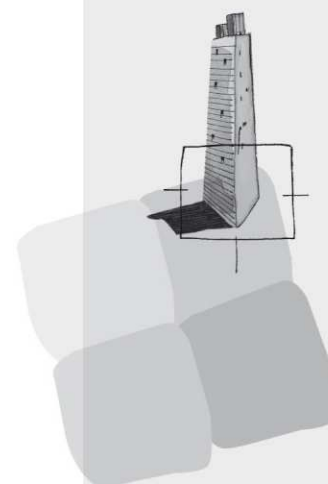
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Montferland

Contactpersoon
de heer L. Bosch

Projectleiding
De heer drs. H.J. Veldhuis

Projectnummer
151.00.01.20.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort
T 033 465 65 45
F 033 461 14 11
E amersfoort@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort